

De Omhelzingen

De tentoonstelling waar ik u wil van vertellen zal al afgelopen zijn als deze gazet gedrukt wordt. Maar ik wil u daar toch over berichten. Ik maakte ooit een grote lino...een donker gezicht van een verwonderde mens en daarnaast een man en vrouw in innige omhelzing, zodanig dat er bloemen en vogels uit hun hoofden oprezen. Ik vond een prachtige titel in een vers van de oude joodse dichter Jesaja, heel mooi vertaald in het Nederlands... "Gij hebt mijn ziel lieflijk omhelsd". Zo staat het in de protestantse statenbijbel (elk zegge 't voort!). Daar dacht ik aan toen ik in het museum van Villeneuve d' Ascq in Rijsel rondliep tussen de schilderijen en tekeningen van Modigliani. Deze Amedeo, schilder, armoezaaier, Italiaanse jood, amper 36 jaar geworden, heeft mijn ziel lieflijk omhelsd. Lang geleden dat ik zo onder de indruk was van een tentoonstelling. Ge moet er natuurlijk een beetje zot voor zijn om dagen op voorhand een ticket te bestellen, dan met de auto naar den achterkant van de metropool Rijsel te rijden, daar parking vinden, om dan nog een half uur in een koude wind aan te schuiven. Kom laat ons binnen. Neen, je moet de beproeving doorstaan, straks wordt ge beloond, dan mag je binnentreden in het heiligdom waar ge een mens, een godenkind, genaamd Amedeo Modigliani zult ontmoeten. Zijn werk natuurlijk. Maar dat is hem helemaal. Ik heb er een catalogo gekocht en nu moet ik al de geleerde commentaren en gesprekken met hem nog lezen. Ik ben niet gehaast, ik geniet nog na van dat sublieme werk van die Parijse bohémien. Ja er hangen enkele zeer zinnelijke naakten, maar vooral portretten van tijd- en lotgenoten Ik hoef op dit moment niet teveel uitleg, want daar wordt de waarheid zo moe van. Ik sluit mijn ogen en ik zie de schilderijen weer terug, ze staan nog op mijn netvlies geprint. Slanke ranke zeer verstilde figuren, simpel neergezeten, de handen rustend in de schoot, de ogen amper heel fijntjes gekrast in de verf, bijna altijd gesloten, alsof ze naar binnen kijken. Den blik naar binnen...het innerlijk oog...ja zo heet de tentoonstelling "L' oeil intérieur". Ja, dat is het helemaal. Met zo weinig middelen zoveel kunnen vertellen, zo uw ziel bloot leggen voor de medemens. Dat is het wat de grote blinde liedjesschrijver-zanger-pianist Jules Decorte mij ooit zei... "het enige wat je moet doen op het podium (in alle kunst), is zeggen aan de mensen wie je bent". Zijn biografie moet ik dus nog lezen en de namen van zijn geliefden weet ik nog niet, al evenmin zijn opeenvolgende woon- en werkadressen en de kwaal waaraan hij stierf is mij ook nog niet bekend. Dat is allemaal voor later... misschien!

Op een moment had ik toch heel eventjes de tranen in de ogen. Daar sta je plots voor het portret van een roodharige knaap van zeventien-achttien jaar, wat bleekjes, heel frêle, heel lief, heel stil, met die ogen weer zo helemaal dromerig naar binnen gekeerd. "Maar dat is Rune", dacht ik, "helemaal Rune, onze kleinzoon zoals hij er na twintig jaar zou uitgezien hebben...". Ik kan dit niet

uitleggen, maar ik durf zeggen dat ik Rune, onze gestorven kleinzoon gezien heb. Zo'n mooi uitgepuurd innerlijk portret van onze jongen. 't Is nu dagen later en ik zoek hem nog maar eens op in die catalogoog...ja 't is hem! Hij blijft naar binnen kijken met zijn "oeil intérieur". Hij kijkt eigenlijk heel diep naar ons. Hallo, ouwe grootvader, dat ik u hier nog maar eens moet terugvinden in een schilderij van honderd jaar oud. Heb je geen ticket gekocht voor Hieronimus Bosch? Ik ben blij dat ge naar Rijsel gekomen zijt. Voor den Bosch zijt ge veel te laat. Ik zag u ook in Gent bij die reusachtige houtskooltekeningen van Rinus Vandavelde. Ge waart ook een beetje de kluts kwijt, zag ik, maar ge hebt niet geweend. Ik weet wel dat ge naar huis gereden zijt en goed verder gewerkt hebt aan dat grote beeld. De energie was er terug! Dag grootvader, met uw klein zieltje, kap maar voort in uw stenen en smeer maar uw verf en inkt op uw panelen en schrijf maar voort aan uw zottigheid. We hebben handen om wat schoons te maken en daarmee moeten we mekaar heel lieflijk omhelzen , en met onze ogen zullen we heel diep naar binnen kijken (en naar mekaar).

Willem Vermandere